

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
The Study of the Current State, Desirable State and Needs of
Administration of Student Care System using Digital Technology
in Schools under Sakon Nakhon Secondary
Educational Service Area Office

สรารุธ วิเชียรลอม¹ และ ปาริชาติ บัวเจริญ²

มหาวิทยาลัยพายัพ^{1,2}

Sarawoot Wichianlom¹ and Parichat Buacharoen²

Payap University^{1,2}

Corresponding Author, E-mail: parichat_b@payap.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ใช้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร จำนวน 225 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า PNI_{modified}

* ได้รับบทความ: 11 ธันวาคม 2566; แก้ไขบทความ: 30 มีนาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 31 มีนาคม 2567

Received: 11 December 2023; Revised: 30 March 2024; Accepted: 31 March 2024

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งต่อ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.340 ($PNI_{modified} = 0.340$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน; เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research was to study the current state, desirable state and needs of administration of student care system using digital technology in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office. This study was mixed-methods research. The sample consisted of 225 school administrators, deputy directors, teachers responsible for the student care system, advisors and guidance teachers in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office. The sample was selected based on purposive sampling. The research instruments included five-rating scale questionnaire and the semi – structured interview. Data were analyzed using the statistics to determine mean, standard deviation and Modified Priority Needs Index (PNI modified).

The results indicated that overall current state of administration of student care system using digital technology in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office was at a moderate level. When individual aspects were considered, an aspect with the highest mean was student referral. The overall desirable state of administration of student care system using digital technology in schools under the Sakon Nakhon Secondary Educational Service Area Office was at a high level. An aspect with the highest mean was student development and promotion. The overall Modified Priority Needs Index (PNI modified) was 0.340. When individual aspects were

considered, an aspect with the highest mean was prevention and problem solving, followed by student screening, knowing individualized students and student referral, respectively.

Keywords: Needs; Student Care System; Digital Technology

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้น ในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีมอบหมายให้ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียน ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงสิทธิของนักเรียนให้ได้รับ โอกาสทางการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในเชิงการบริหารที่สำคัญ สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานได้ดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดจุดเน้น การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็น แนวทางสู่การปฏิบัติ ในปี พ.ศ. 2566 ซึ่งเป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คุ้มครอง ห่วงใย เพื่อความ ปลอดภัยของนักเรียน (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ ขั้นพื้นฐาน, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ได้มอบนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเยี่ยมบ้าน นักเรียน การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน การเสริมสร้างทักษะชีวิต การพัฒนาวินัยเชิงบวก การเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยมุ่งพัฒนานักเรียนในทุกระดับให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเจตนารมณ์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เนื่องด้วย สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ในช่วงปี พ.ศ. 2564 เป็นอุสสรคในการ ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร และโรงเรียน ต้องมีการวางแผนปรับปรุงหาแนวทาง และวิธีการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ได้รับผลกระทบและเปลี่ยนแปลงไป โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่การดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ ทีมหน้า ทีมประสาน และทีมทำ ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองตามขอบข่ายระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ขาดการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือเด็กนักเรียน 5 ขั้น คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ไข

ปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ ส่งผลให้การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ ของแต่ละโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียน และ เป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนครเท่าที่ควร ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่ง ในการผลักดันให้ผู้เรียนมีการใช้นวัตกรรมต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นส่งผลให้มีการนำมาใช้ในการศึกษาอย่างกว้างขวาง เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการศึกษาทั้งเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ ในการเข้าถึงองค์ความรู้ สู่การจัดการ ศึกษา ยุทธศาสตร์เชิงรุกและสังคมดิจิทัล ในด้านการศึกษา นำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการ จัด การเรียนการสอน โดยการนำสื่อดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียน การสอน รวมถึงการบริหารการศึกษา เทคโนโลยีดิจิทัลมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน

การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคาร สถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการ นักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการ ฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาใช้ในการสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร จัดการ และการจัดการความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ประโยชน์และความสำคัญของเทคโนโลยี บริหารการศึกษา การใช้เทคโนโลยีบริหารการศึกษาของผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ นั้นก็เพื่อให้ งานต่าง ๆ ที่ต้องรับผิดชอบสำเร็จได้ตามเป้าหมายของสถานศึกษา (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร มีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของ การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในโรงเรียน ให้สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อนักเรียน ให้มีทักษะชีวิตที่ดี มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้นักเรียน รู้จักตนเอง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยงป้องกัน อันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นคณดี ของครอบครัว ชุมชน และสังคม ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร
3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 45 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 94 คน ครู จำนวน 2,276 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 45 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวน 225 คน มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยการกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนละ 2 คน ของโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนโพธิ์แสนวิทยา โรงเรียนโพนงามศึกษา และโรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

2. เครื่องมือในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศด้านการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

2.2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาสกลนคร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ มาใช้ในการสร้างข้อคำถามของแบบสอบถาม

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ซึ่งแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.31 – 0.78 มีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.95 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.30 – 0.79 และมีค่าความเชื่อมั่น (α) เท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยยื่นเสนอขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ระบบสแกนคิวอาร์โค้ด เพื่อตอบแบบสอบถามผ่าน google form ใช้เวลา 15 วัน และส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนละ 1 วัน ใช้เวลา 3 วัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNIModified (Modified Priority Need index, PNI) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I - D}{D}$$

5.2 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI ^{modified} (ลำดับ)
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.44	0.59	ปานกลาง	4.54	0.40	มากที่สุด	0.326 (4)
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.30	0.42	ปานกลาง	4.39	0.44	มาก	0.331 (3)
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.23	0.55	ปานกลาง	4.45	0.50	มาก	0.380 (1)
4. ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน	3.42	0.40	ปานกลาง	4.57	0.64	มากที่สุด	0.355 (2)
5. ด้านการส่งต่อ	3.45	0.48	ปานกลาง	4.48	0.38	มาก	0.308 (5)
รวม	3.37	0.49	ปานกลาง	4.49	0.47	มาก	0.340

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.37$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ($\bar{x} = 3.45$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.44$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 3.42$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 3.30$) และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 3.23$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ($\bar{x} = 4.57$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.54$) ด้านการส่งต่อ ($\bar{x} = 4.48$) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{x} = 4.45$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{x} = 4.39$) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่มีค่า PNI^{modified} = 0.340 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาความต้องการน้อย พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (PNI^{modified} = 0.380) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน (PNI^{modified} = 0.355) ด้านการคัดกรองนักเรียน (PNI^{modified} = 0.331) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNI^{modified} = 0.329) และด้านการส่งต่อ (PNI^{modified} = 0.308) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.340 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ โดยด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนมีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามขั้นตอนหรือตามแผนที่วางไว้ได้ นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ 1) คลาวด์คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นหน่วยเก็บข้อมูลและประมวลผล เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนออนไลน์ , Google form , Google doc 2) เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook, Zoom, Google meet และ 3) เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ Tablet ตลอดจนสัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการ นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ของผู้ปกครองนักเรียนบางส่วน ก็เป็นอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการประสานงานให้ความร่วมมือ ดำเนินงานตามขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น การกรอกข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน หรือการเยี่ยมบ้านนักเรียนผ่านระบบออนไลน์ เพื่อรวบรวมข้อมูลนักเรียนสำหรับดำเนินการคัดกรองนักเรียน อีกทั้งในด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา บางกรณีการดำเนินการผ่านระบบออนไลน์ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ทุกกรณี ยังมีความจำเป็นที่ต้องมีการเชิญผู้เกี่ยวข้องมาปรึกษาหารือ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันที่โรงเรียน เพราะปัญหาบางอย่างของนักเรียนมีความละเอียดอ่อน กระทั่งกับความรู้สึกของนักเรียนและผู้ปกครอง ต้องมีการพูดคุย ปรึกษาหารือกัน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนสามารถดำเนินการได้ในส่วนของการส่งเสริมด้านวิชาการ สำหรับด้านดนตรี กีฬา อาชีพ หรือด้านอื่น ๆ ยังมีข้อจำกัดบางอย่าง และด้านการส่งต่อ สามารถดำเนินการได้สะดวกรวดเร็ว ทันทีที่ เมื่อต้องการดำเนินการประสานงานด้านข้อมูลสารสนเทศหรือช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นผ่านระบบออนไลน์ เช่น การส่งต่อให้นักจิตวิทยาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร เพื่อให้คำปรึกษานักเรียน

ทำให้ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง แต่บางกรณีการส่งต่อก็ยังมีความจำเป็นที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้ทุกกรณี ในด้านบุคลากรครูมีภาระหน้าที่หลักคือ การสอนและยังมีหน้าที่พิเศษอื่น ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้ครูมีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้น้อยลง ซึ่งในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด หาวิธีการ ช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปะละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป ซึ่งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานี้ ให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องดำเนินการมี อย่างน้อย 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2552) แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสกลนคร ประสบปัญหาและมีข้อจำกัดในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่หลาย ประการ เช่น ครูแนะแนวไม่เพียงพอ หรือไม่มีเลยในบางโรงเรียน ครูที่ทำหน้าที่ครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่ได้ จบการศึกษาด้านการแนะแนวโดยตรง มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการแนะแนวน้อย ครูมีภาระงานมาก ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำได้ไม่เต็มที่และไม่เป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน, 2562) ส่งผลให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความเข้มแข็ง กอปรกับสังคม ปัจจุบันที่อ่อนแอ ปัญหาเด็กและเยาวชนที่ทวีความรุนแรงและซับซ้อนยิ่งขึ้นยากต่อการให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่งผลทำให้การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ไม่ประสบผลสำเร็จตามที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเลิศ ทัดเทียม (2557) ที่ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนางาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคลองหาดพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด โดยได้ให้ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเรียงตามลำดับ ได้แก่ การกำกับ ติดตาม ป้องกัน ปัญหาที่จะเกิดขึ้นของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ครูให้ความเข้าใจและพูดคุยกับนักเรียนให้มากขึ้น ครูต้อง ทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียนและวางแผนงานในการแก้ไขและประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพรณ แสงน้ำผึ้ง (2562) ที่ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยได้เสนอแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เชิญผู้เชี่ยวชาญ

มาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษา ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคณะครูในโรงเรียน ร่วมกันปรึกษาหารือ หาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการตั้งกลุ่มไลน์ระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการกำกับ ติดตาม ดูแลนักเรียน จัดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกับหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ แดนไพโร สีมาคม (2564) ได้พัฒนากิจกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่คาดหวังโดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าดัชนีของความต้องการจำเป็นโดยรวมเท่ากับ 0.302 เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรพลอย พัฒนะแสง (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ที่กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

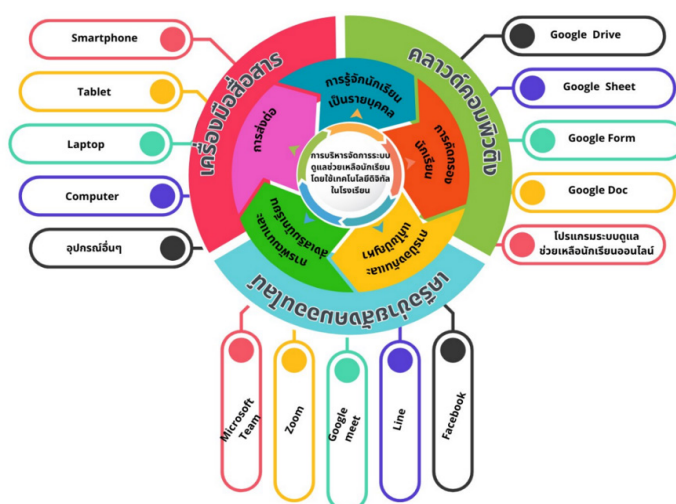
ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติ โครงการ/กิจกรรม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามาให้สอดคล้องกับความพร้อมของคลาวด์คอมพิวเตอร์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และอุปกรณ์สื่อสาร ของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยในการพัฒนารูปแบบ แนวทาง หรือกลยุทธ์การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูล จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร

องค์ความรู้ใหม่

จากการทำวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ คือ ทำให้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ความต้องการจำเป็น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล โดยการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน สามารถนำเทคโนโลยี ดิจิทัล ได้แก่ คลาวด์คอมพิวเตอร์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ และเครื่องมือสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดทรัพยากร ทำให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทีมหน้า (ผู้บริหารสถานศึกษา) ทีมประสาน (หัวหน้างานกิจการนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน) และทีมทำ (ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูอนามัยโรงเรียน) ตลอดจนภาคีเครือข่าย ทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานได้อย่างสอดคล้องกับบริบท ความพร้อมของแต่ละ สถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- ณัฐพรณ แสงน้ำผึ้ง. (2562). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- แดนไพร สีมาคม. (2564). กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญเลิศ ทัดเทียม. (2557). ความต้องจำเป็นในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนคลองหาดพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แพรวลอย พัฒนะแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). เอกสารสรุปย่อองค์ความรู้สำหรับการพัฒนาทีมงานขับเคลื่อนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการก้าวอย่างยั่งยืน ปี 2552 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ แนวคิด และทิศทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.